

Základní škola Hrotovice

F. B. Zvěřiny 221, 685 55 Hrotovice

Školní vzdělávací program pro školní družinu

Naše motto:

***Směřujeme k výchově slušného, všestranně
vzdělaného, cílevědomého a odolného člověka
s respektem k sobě i ostatním.***

Obsah:

1	Identifikační údaje.....	4
1.1	Název ŠVP:.....	4
1.2	Údaje o škole:.....	4
1.3	Zřizovatel:.....	4
1.4	Platnost dokumentu:.....	4
2	Charakteristika zařízení.....	6
2.1	Provoz školní družiny	6
3	Cíle vzdělávání	7
4	Klíčové kompetence	9
4.1	Kompetence k učení.....	9
4.2	Kompetence k řešení problémů.....	9
4.3	Kompetence komunikativní	9
4.4	Kompetence sociální a personální	10
4.5	Kompetence občanské.....	10
4.6	Kompetence k trávení volného času	10
5	Formy, délka, časový plán a obsah vzdělávání	12
5.1	Formy vzdělávání	12
5.2	Délka a časový plán vzdělávání	12
5.3	Obsah vzdělávání.....	13
5.4	Výchovně vzdělávací práce školní družiny je rozdělena do těchto činností:14	
5.4.1	Odpočinkové činnosti	14
5.4.2	Rekreační činnosti.....	14
5.4.3	Příprava na vyučování	15
5.4.4	Příležitostné akce.....	15
5.4.5	Zájmové činnosti	16
5.4.5.1	Podzim (září, říjen, listopad)	16

5.4.5.2	Zima (prosinec, leden, únor)	17
5.4.5.3	Jaro (březen, duben).....	19
5.4.5.4	Léto (květen, červen)	21
6	Vzdělávací a výchovné oblasti	23
6.1	Člověk a jeho svět.....	23
6.1.1	Místo, kde žijeme	23
6.1.2	Lidé kolem nás	28
6.1.3	Lidé a čas.....	33
6.1.4	Rozmanitosti přírody	35
6.1.5	Člověk a zdraví	39
6.2	Podmínky pro přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání.....	42
6.3	Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných žáků.....	43
7	Popis podmínek vzdělávání.....	44
7.1	Personální podmínky.....	44
7.2	Materiální podmínky	44
7.3	Ekonomické podmínky	45
7.4	Organizační podmínky	46
7.5	Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví	47

1 Identifikační údaje

1.1 Název ŠVP:

- Školní vzdělávací program pro školní družinu, č.j. ZSH 144/2023

1.2 Údaje o škole:

- Základní škola Hrotovice
- IČO: 47438312
- Red IZO: 600 121 691
- IZO Základní školy: 047438312
- Právní forma: příspěvková organizace
- Adresa školy: F. B. Zvěřiny 221, 675 55 Hrotovice
- Kontakty: tel.: +420 568 860 287, www.zshrotovice.cz
- Ředitelka školy:
Mgr. Milada Simandlová (tel. 420 860 287, e-mail: reditelka@zshrotovice.cz)
- Koordinátor ŠVP:
Blanka Ryvolová (tel.: +420 568 860 287, e-mail: blankaryvolova@seznam.cz)
- Školní zařízení: Školní družina
- IZO: 119000091
- Kontraktní osoba ŠD: Miroslava Povolná (tel.: +420 568 860 287, e-mail: mirka.povolna@seznam.cz)

1.3 Zřizovatel:

- Název: Město Hrotovice
- Adresa: nám. 8. května 1, 675 55 Hrotovice
- Kontakty:
tel.: +420 568 838 530, www.hrotovice.cz, e-mail: mesto@hrotovice.cz
- Kontaktní osoba: Mgr. Hana Škodová, starostka města,
e-mail: starostka@hrotovice.cz

1.4 Platnost dokumentu:

- Datum: od 01.09.2023

- Podpis ředitelky školy: _____

- Razítko školy:

2 Charakteristika zařízení

Školní družina tvoří mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která se odlišují od školního vyučování. Její hlavním posláním je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků. Školní družina umožňuje přednostně docházku žákům I. stupně.

2.1 Provoz školní družiny

Provoz všech oddělení školní družiny se prolíná. Ranní školní družina je určena pouze pro přihlášené děti, a to od 06:00 do 07:10 hod. Odpolední docházka začíná s koncem vyučování (tedy po 4. nebo 5. vyučovací hodině) a končí podle času, který si stanoví zákonný zástupce žáka na daný školní rok. Prozatím byl provoz ukončen v 16:00, ale může se měnit v závislosti na požadavcích zákonných zástupců žáků. Rozpis odchodů a způsob vyzvedávání žáků (tedy čas a s kým, nebo sám) je vyvěšen v učebně jednotlivých oddělení školní družiny. Žák si musí před odchodem z družiny uklidit svůj prostor, odejde do šatny, kde se obléká a obouvá. Vychovatelka žáka předává stanovenému zástupci pro vyzvedávání, nebo žák odchází sám.

Vychovatelky a asistentky pedagoga se v jednotlivých odděleních a na daný školní rok mění podle situace.

Výši úhrady stanoví vnitřní předpis pro daný školní rok a je schválena Radou města Hrotovice.

3 Cíle vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Jde zejména o rozvoj žáka, jeho učení a poznání, osvojování základů hodnot, na nichž je založena naše společnost, získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí. Školní družina umožňuje odpočinkové činnosti (aktivní a klidové) a přípravu na vyučování.

Hlavním cílem naší školní družiny je nejen rozvíjet schopnosti a dovednosti dětí, ale především naučit je respektovat a chápat druhé, formovat sama sebe, dokázat reagovat, umět se prosadit. Stranou nezůstává ani vztah k přírodě, především otázka ekologie. Snažíme se, aby děti přemýšlely, neublížovaly si navzájem, chránily slabší jedince, dokázaly formovat své postoje a názory, znaly svou hodnotu, meze svého chování. Snahou vychovatelek je, aby školní družina byla místem, kde si všechny děti najdou prostor k realizaci vlastních zájmů. K tomu jim nabízíme řadu možností.

- Všeestranně a harmonicky rozvíjíme osobnost člověka, podporujeme kamarádské vztahy mezi dětmi.
- Posilujeme prosociální vztahy a chování ve vztahu k druhým.
- Vychováváme ke smysluplnému využívání volného času.
- Napomáháme k získání všeobecného přehledu v návaznosti na učivo I. stupně ZŠ (rozvíjíme schopnost přemýšlení, rozhodování a spolupráce, posilujeme u dětí zdravé sebevědomí a sebedůvěru).
- Utváříme vědomí národní a státní příslušnosti, učíme respektovat jiné etnické, kulturní a náboženské skupiny. Uplatňujeme princip rovnosti žen a mužů.
- Uplatňujeme zásady demokracie – Úmluva o právech dítěte (každý má svá práva, ale i povinnosti).
- Učíme děti vnímat a chápat okolní svět, motivovat k aktivnímu poznávání a objevování.
- Využíváme získaných znalostí o životním prostředí a podílíme se na jeho ochraně.
- Podporujeme a zlepšujeme tělesný rozvoj a zdraví, vedeme děti ke zdravému životnímu stylu.
- Dodržujeme pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví.

- Rozvíjíme spolupráci s rodiči, zlepšujeme materiálně technické vybavení ŠD.

4 Klíčové kompetence

4.1 Kompetence k učení

Žák se učí s chutí, práci dokončí, klade si otázky a hledá na ně odpověď, získané vědomosti dává do souvislosti, uplatňuje je v praktickém životě a při dalším učení.

Proto v přípravě na vyučování klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, s dětskou knihou a časopisy a na vyhledávání informací. Individuálním přístupem v žácích upevňujeme a prohlubujeme znalosti a zvyšujeme šanci prožít úspěch z dosažených vědomostí. V žácích podněcujeme jejich tvořivost, umožňujeme dětem v zájmových činnostech a výchovách realizovat své nápady.

4.2 Kompetence k řešení problémů

Žák si všímá dění kolem sebe, snaží se řešit situace, při jejich řešení užívá logické, matematické, empirické postupy. Chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli. Uvědomuje si, že za své řešení nese odpovědnost, své řešení umí obhájit. Započaté činnosti dokončuje.

Proto žáky formou her motivujeme, aby prostřednictvím problémových úloh z praktického života hledali různá řešení, aby se dle svých schopností a dovedností účastnili soutěže. Vedeme je k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení. Zájmovými činnostmi je vedeme k vyhledávání informací ze všech dostupných zdrojů.

4.3 Kompetence komunikativní

Žák ovládá řeč, vyjadřuje sdělením, myšlenky, otázky a odpovídá vhodně formulovanými větami. Má širokou slovní zásobu, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými. Zapojuje se do diskuse, komunikuje kultivovaně. Umí své pocity vyjádřit mimoslovně (gesta, mimika), umí naslouchat druhým. Rozumí různým typům textů a záznamům přiměřeným jeho věku. Rozumí obrazovým materiálům taktéž přiměřeným věku dítěte. Využívá informační a komunikační prostředky pro komunikaci (mobilní telefony, PC) s okolním světem.

Proto formou her a zájmových činností navozujeme situace, při kterých žáci argumentují a obhajují svoje názory, při kterých se snaží poslouchat i názory

ostatních. Žáky podněcujeme ke komunikaci se spolužáky, s dětmi z ostatních oddělení. Žák je zapojován do komunikace po celou dobu pobytu ve školní družině.

4.4 Kompetence sociální a personální

Žák samostatně rozhoduje o svých činnostech. Uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky. Projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu. Spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřídit, přijmout kompromis, respektuje jiné děti, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi. V případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá.

Proto v činnostech i při hrách zapojujeme žáky do skupinové práce, umožňujeme jim prostřídat a prožít různé role ve skupině. Žáky vedeme k odmítavému postoji ke všemu „zlému“, k tomu, co narušuje dobré vztahy ve skupině, ale mezi odděleními.

4.5 Kompetence občanské

Žák se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů. Odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem. Uvědomuje si práva svá i druhých. Respektuje a chrání tradice. Chová se odpovědně s ohledem na zdraví a bezpečné prostředí (přírodní i společenské). Chápe základní ekologické souvislosti. Realizuje společně aktivity k trvale udržitelnému rozvoji Země (sběr papíru, třídění odpadu, šetření elektřinou). Dbá na své osobní zdraví.

Proto vedeme žáky k dodržování pravidel chování vyplývajících z Vnitřního řádu ŠD. Při enviromentální výchově klademe důraz na prožitek, praxi (vztah k přírodě, životnímu prostředí, ekologické výchově, třídění odpadu atd.) a samostatné uvažování.

4.6 Kompetence k trávení volného času

Žák umí účelně trávit volný čas, orientuje se v možnostech jeho smysluplného využití, umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech, rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací (či jednostranné zátěže ze školního vyučování), umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

Proto máme ve školní družině pestrou nabídku zájmových činností, při kterých žáci tráví volný čas smysluplně. Dále nabízíme plán akcí na celý rok, z kterého si

Žáci mohou vybrat dle svého zájmu. Formou didaktických her žáky seznamujeme s různými pracovními obory, které bude moci využít v budoucnu například při volbě svého povolání.

5 Formy, délka, časový plán a obsah vzdělávání

5.1 Formy vzdělávání

Činnost školní družiny se uskutečňuje těmito formami:

- **Činnosti pravidelné** jsou dány týdenní skladbou zaměstnání a představují organizované aktivity zájmového charakteru.
- **Činnosti průběžné** – spontánní aktivity zahrnují každodenní klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, spontánní činnosti ranních a tzv. koncových družin
- **Příležitostné akce** přesahují zpravidla rámec jednoho oddělení a nejsou zahrnuty do standartní týdenní skladby činností. Tyto akce připravují zpravidla všechna oddělení družiny.

Příprava na vyučování nespočívá ve vypracování domácích úkolů, ale zahrnuje didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve vyučování.

Základním prostředkem činnosti naší školní družiny je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Strategií pedagogické práce je respektování požadavků pedagogiky volného času.

Školní družina může zřizovat i zájmové útvary (kroužky), které jsou již konkrétně zaměřeny na rozvíjení některých z klíčových kompetencí. Většinou se jedná o rozvoj žáků v oblasti hudebních dovedností a tělesné zdatnosti.

5.2 Délka a časový plán vzdělávání

Délku zájmového vzdělávání a z ní vyplývající časový plán nelze stanovit jednotně. Je vytvořen program pro celý vzdělávací cyklus, jehož výhodou je jeho operativnost, možnost kreativně reagovat na možné měnící se podmínky, propojování či přesouvání témat během dlouhodobé docházky účastníků.

Časový plán ŠVP ŠD je sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu pro žáky I. stupně ZŠ. Obsahuje výběr možných činností, ze kterých budou vychovatelky volit podle aktuálního složení žáků v oddělení jednotlivá témata a okruhy. Toto uspořádání umožňuje tvořivě reagovat na změny i na různou skladbu žáků v oddělení.

Stávající praxe sestavování oddělení ŠD vylučuje zpracování plánů dle jednotlivých ročníků. Oddělení často tvoří žáci různých věkových skupin, tříd a

ročníků. Proto vychovatelky vybírají z celé nabídky aktivit takové činnosti, které odpovídají skladbě jejich oddělení. Výhodou takto sestaveného programu je jeho operativnost, možnost kreativně reagovat na možné změny podmínek a propojovat či přesouvat témata během celé docházky žáků do školní družiny.

Pokud styl práce, složení jednotlivých oddělení a další okolnosti (počty dětí z jednotlivých ročníků) umožňují pracovat s homogenními odděleními, je možné zpracovat plán po ročnících.

Na základě hodnocení a analýzy je možné během plánovaného období provádět určité změny a úpravy tohoto ŠVP.

5.3 Obsah vzdělávání

Školní družina plní významnou úlohu na prvním stupni naší základní školy. Zabezpečuje žákům náplň volného času v době před školním vyučováním, odpoledne před odchodem domů či jiných zájmových aktivit.

Co nabízí naše školní družina:

- Zájmové vzdělávání formou zájmových, vzdělávacích a spontánních činností, relaxací a odpočinku, hrou, učením, výchovou.
- U dětí podporujeme citlivý vztah k lidem a k přírodě (zaměřujeme se na ochranu životního prostředí), učíme děti chránit si své zdraví, vedeme je k otevřené komunikaci, rozvíjíme schopnost spolupracovat a respektovat druhého.
- Snažíme se, aby prostor naší školní družiny byl pro všechny příjemný a napomáhal vytvářet vhodné klima.
- Vedeme žáky k tvořivosti a rozvíjíme jejich estetické vnímání, schopnost rozhodování, hodnocení a sebehodnocení.
- Respektujeme individuální schopnosti a dovednosti žáků.
- Úkolem naší práce je položit základy ke klíčovým kompetencím, tj. schopnostem umět trávit volný čas, řešit problémy, kompetencím komunikativním, sociálním, interpersonálním i pracovním.

Děti mladšího školního věku se zde seznamují s možnou škálou zájmových aktivit, s jejich obsahem a formami. Nabídkou různých činností školní družina děti aktivizuje, prohlubuje jejich školní znalosti, zájmovými činnostmi rozvíjí jejich osobnost a zdokonaluje jejich sociální kompetence (dovednosti).

Specifičnost práce ve školní družině umožňuje vychovatelkám citlivě a

aktuálně reagovat na stavy, nálady a sociální potřeby dětí v každém oddělení. Vychovatelka s dětmi plánuje a realizuje takové činnosti, které děti zaujmou, ale především jim pomáhají naplňovat jejich potřebu úspěchu, kladného hodnocení, citové odezvy a poznání.

Školní družina organizuje pravidelnou činnost oddělení a spolupořádá příležitostné akce. Žákům docházejícím do družiny je rovněž poskytován čas na odpočinek a možnost věnovat se přípravě na vyučování.

5.4 Výchovně vzdělávací práce školní družiny je rozdělena do těchto činností:

Základním prostředkem činnosti školní družiny je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje jejich vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Strategií pedagogické práce je respektování požadavků pedagogiky volného času.

5.4.1 Odpočinkové činnosti

Do denního režimu se zařazují nejčastěji po obědě a dále podle potřeby kdykoli během dne. Jsou to činnosti, které přispívají k odreagování a odstranění únavy z vyučování a které jsou nezbytné k regeneraci duševních a fyzických sil.

- Relaxujeme na koberci a povídáme si na různá témata,
- povídáme si o dětských problémech a zážitcích,
- rozmlouváme o individuální zájmové činnosti,
- čteme na pokračování knihy (dle uvážení vychovatelky a přiměřenou věku dětí),
- diskutujeme o knížkách, využíváme školní knihovnu,
- prohlížíme si dětské časopisy,
- opakujeme písničky, básničky a říkadla a učíme se nové,
- pouštíme pohádky (interaktivní tabule),
- zkusíme plánovat náš volný čas během školního roku i o prázdninách.

5.4.2 Rekreační činnosti

Slouží k regeneraci sil. Převažuje zde aktivní odpočinek s náročnějšími pohybovými, sportovními, turistickými nebo manuálními prvky. Podle podmínek jsou realizovány převážně venku ve skupinách (organizované nebo jako spontánní činnosti). Hlavní součástí těchto činností je hra. Činnosti rekreační jsou v podstatě stejné pro všechny ročníky.

- Hrajeme námětové hry, kolektivní hry, pořádáme hádankářské kvízy a soutěže,
- nacvičujeme pravidla jednoduchých stolních her, které pak hrajeme,
- učíme se nové hry, klademe důraz na dodržování pravidel, provádíme spontánní činnost v oddělení,
- využíváme volný čas ke hře,
- chodíme na vycházky do volné přírody, do okolí (dle ročního období zařazujeme tomu odpovídající aktivity),
- hrajeme hry na hřišti,
- absolvujeme tělovýchovné chvílky.

5.4.3 Příprava na vyučování

Zahrnuje okruh činností souvisejících s plněním školních povinností. Jde o zábavné procvičování učiva formou didaktických her (včetně řešení problémů), ověřování a upevňování školních poznatků v praxi při vycházkách, exkurzích a dalších činnostech. Získávání dalších doplňujících poznatků při praktických činnostech (poslechové činnosti, práce s knihou, časopisy). Aktivně spolupracujeme s třídními učiteli.

- Učíme se návykům k samostatné práci (soustředit se, dodržovat domluvená pravidla),
- dbáme na pořádek ve školních pomůckách (sešity, učebnice, ostatní pomůcky),
- určujeme vlastnosti předmětů (barvu, velikost, množství), soutěžíme,
- připravujeme se na čtení – čteme s porozuměním,
- vypravujeme o přečteném,
- prohlížíme si atlasy, encyklopedie,
- klademe důraz na samostatnou četbu (knihy, časopisy),
- hrajeme didaktické, mimické a smyslové hry, pantomimu,
- věnujeme se matematickým hrám,
- pomocí básniček, říkadel, křížovek, doplňovaček, jazykových hříček či jiných didaktických aktivit rozšiřujeme u dětí slovní zásobu,
- na vycházkách prohlubujeme učivo z prvouky, přírodovědy a vlastivědy, uvědomujeme si souvislosti – mezipředmětové vztahy.

5.4.4 Příležitostné akce

Jedná se o ty, které nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Přesahují zpravidla rámec jednoho oddělení. Tyto akce připravují většinou všechna oddělení školní družiny. Jsou to např. besídky a slavnosti k různým příležitostem.

5.4.5 Zájmové činnosti

Zájmoví činnosti rozvíjí osobnost dítěte. Umožňují dětem nejen seberealizaci, ale i další poznávání a rozvoj pohybových dovedností. Při těchto činnostech je dominující vlastní aktivita dětí, která jim přináší radost a uspokojení. Vhodně podněcují a rozvíjí samostatnost, tvořivost, aktivitu. Kultivují zájmy dětí.

Mezi tyto činnosti řadíme činnosti přírodovědné, společensko-vědní, rukodělné, esteticko-výchovné (hudební, výtvarné, literárně-dramatické), tělovýchovné a sportovní.

Činnosti zájmové se liší dle věku žáků, tudíž jsou pojaty nástavbově a budeme zde prosazovat cyklický (a nabalující se) rozvoj znalostí a dovedností dětí. S vyšším ročníkem rozšiřujeme a prohlubujeme činnosti, schopnosti a dovednosti žáků, to znamená, že aktivity z první třídy opakujeme stále a nové v souvislosti s ročníkem vždy přidáváme.

Zájmové činnosti máme rozdělené podle ročních období a z jejich nabídky si vybíráme, které uskutečníme. Nabídku dále rozdělujeme na oblast výtvarnou, pracovní, hudební, přírodovědnou, dopravní, sportovní, estetickou a společenskou.

5.4.5.1 Podzim (září, říjen, listopad)

- **Výtvarná oblast** – poznáváme barvy a hrajeme si s nimi, malujeme, kreslíme podzimní přírodu a zážitky ze života dětí, vnímáme barvy podzimu (teplé a studené barvy).
- **Pracovní oblast** – skládáme, lepíme, využíváme přírodních materiálů, učíme se stříhat, pracujeme s papírem a přírodninami (lepíme, stříháme, navlékáme, vyrábíme origami), pracujeme s technickými stavebnicemi (rozvíjíme zručnost, jemnou motoriku, tvořivost, představivost, práci s návodem).
- **Hudební oblast** – opakujeme známé písničky, vnímáme rytmus, tančíme, nacvičujeme nové písničky, hrajeme hudební hry, pořádáme pěvecké soutěže, procvičujeme sólový a sborový zpěv, posloucháme hudební hádanky, hrajeme hry se zpěvem a hudbou.

- **Přírodovědná oblast** – všímáme si změn v přírodě, zaměřujeme se na znalost rostlin a zvířat, rozlišujeme listnaté a jehličnaté stromy, chráníme přírodu, věnujeme se rébusům, doplňovačkám, soutěžím, absolvujeme vycházky do okolí školy, poznáváme přírodu pomocí smyslového vnímání (ovoce a zelenina – chuť, vůně, hmat), poznáváme stromy, na vycházkách pozorujeme rostliny a živočichy, dodržujeme zásady ochrany přírody.
- **Dopravní oblast** – seznamujeme se se základními pravidly chování na komunikacích, dáváme důraz na samostatnou cestu do školy a ze školy (vlastní bezpečnost), sledujeme provoz v okolí školy, učíme se chodit v organizované skupině (chůze ve dvojicích, první a poslední, důraz na kázeň a maximální opatrnost), fixujeme si základní pojmy (vlevo, vpravo, nahoře, dole, za, před,...), všímáme si dopravních značek, učíme se co základní dopravní značky znamenají, víme jak se chovat v dopravních prostředcích.
- **Sportovní oblast** – posilujeme organismus pobytem v přírodě, na hřišti, hrajeme sportovní závodivé hry, při kterých dbáme na bezpečnostní pravidla, dodržujeme pravidla sportovního chování, soutěžíme v družstvech venku i v tělocvičně, dbáme na osobní hygienu po Tv.
- **Estetická oblast** – upravujeme si jednotlivá oddělení, dbáme na pořádek ve třídách i v šatnách, dbáme o svůj vzhled a všechny své věci, provádíme hodnocení práce a chování dětí, absolvujeme vycházky, při kterých si všímáme okolí a všímáme si, zda působí esteticky, či nikoliv, vedeme děti k estetickému oblékání, k vhodnému ladění jednotlivých barev, snažíme se u dětí rozvíjet dobrý vkus (estetičnost).
- **Společenská oblast** – dodržujeme řád školy a ŠD, hygienické návyky, pečujeme o zdraví, upevňujeme základní návyky při stravování, utužujeme kolektiv (kamarádství, sebepoznání), zapojujeme všechny děti do kolektivu, apelujeme na zásady zdravení, snažíme se pomáhat mladším spolužákům, podílíme se na činnostech, které konáme ve prospěch kolektivu (úprava ŠD a okolí), nacvičujeme jednoduché situace, při kterých jednáme s dospělou osobou (dodržujeme společenské normy a slušné chování).

5.4.5.2 Zima (prosinec, leden, únor)

- **Výtvarná oblast** – poznáváme barvy a hrajeme se s nimi (vybarvujeme, obtahujeme), hrajeme hry s barvou, obkreslujeme, kreslíme zimní náměty,

vánoční nálady, zimní sporty, malujeme a kreslíme zimní přírodu a zážitky ze života dětí, vnímáme barvy zimy (teplé a studené), vytváříme koláže.

- **Pracovní oblast** – skládáme, lepíme, učíme se stříhat, vyrábíme vánoční ozdoby, dárky, přání a karnevalové masky, čerty, anděly a Mikuláše, vystřihovánky do oken, která zdobíme, modelujeme z plastelíny, pracujeme s technickými stavebnicemi (rozvíjíme tím zručnost, jemnou motoriku, tvořivost, představivost, práci s návodem), modelujeme, pracujeme s papírem (lepíme, stříháme), učíme se prostorové skládání papíru, pracujeme s vystřihovánkami, vyrábíme krmítka pro ptáčky.
- **Hudební oblast** – opakujeme písničky, vnímáme rytmus, tančíme s hudbou, nacvičujeme a posloucháme koledy, rytmizujeme, hrajeme hry se zpěvem, nacvičujeme lidové tance (mazurka), posloucháme hudební hádanky, posloucháme písničky na přání.
- **Přírodovědná oblast** – všímáme si změn v přírodě, chodíme na vycházky do zimní přírody, pozorujeme a vyprávíme si o životě zvířat v zimě, krmíme ptáčky, pozorujeme stopy ve sněhu při vycházkách, chráníme přírodu (nelámeme větve, nerušíme zvěř), rébusy, doplňovačky, soutěže, pozorujeme změny skupenství v rybníce – led, dodržujeme zásady ochrany přírody, učíme se rozeznávat nevhodné chování v přírodě.
- **Dopravní oblast** – seznamujeme se se základními pravidly chování v dopravním provozu, učíme se o částech komunikace (vozovka, krajnice, chodník, přechod pro chodce), učíme se chodit v organizované skupině (chůze ve dvojicích, první a poslední, klademe důraz na kázeň a maximální opatrnost), fixujeme si základní pojmy (vlevo, vpravo, nahoře, dole, za, vpřed), prohlubujeme znalosti (uvědomujeme si je s ohledem na roční dobu – mlha, náledí, rampouchy), soutěžíme v družstvech (hry s dopravní tematikou), vyprávíme si o případech dětské neopatrnosti a jak se správně v takových případech zachovat, dáváme důraz na samostatnou cestu do školy a ze školy (vlastní bezpečnost), sledujeme provoz před školou a v naší obci, všímáme si dopravních značek, věnujeme zvýšenou pozornost bezpečnosti při sáňkování a ostatních zimních sportech, seznamujeme se se základy první pomoci.
- **Sportovní oblast** – posilujeme organismus pobytem v přírodě, hrajeme sportovní závodivé hry, při kterých maximálně zachováváme bezpečnostní pravidla a

dodržujeme pravidla sportovního chování, soutěžíme venku i v tělocvičně, dbáme na osobní hygienu po Tv, hrajeme zimní pohybové hry na sněhu (koulování, házení na cíl, sněhové stavby, pochod obtížným terénem, bobování, stavění sněhuláků), dbáme na správné držení těla, na otužování a na pravidelné cvičení, vyprávíme si jaké známe zimní sporty, příležitostně sledujeme různá sportovní klání v Tv (olympiáda, mistrovství světa a Evropy).

- **Estetická oblast** – věnujeme se vánoční výzdobě oddělení a chodby u ŠD, dbáme na pořádek i v šatnách, dbáme o sebe i o své věci, hodnotíme práce dětí a také jejich chování, besedujeme o vánočních zvycích a tradicích, chodíme pravidelně na vycházky, při kterých si všímáme nejbližšího okolí, zda vypadá esteticky, pozorujeme kouzla zimní krajiny (jinovatka na stromech, zamrzlá okna), vedeme děti k vhodnému estetickému oblékání, vychováváme děti k dobrému vkusu, dramatizujeme pohádky, recitujeme na téma zima.
- **Společenská oblast** – dodržujeme řád školy a školní družiny, upevňujeme hygienické návyky a upevňujeme zdraví, upevňujeme základní návyky při stravování a stolování v jídelně, utužujeme kolektiv (kamarádství, sebezpoznání), chválíme a vyzdvihujeme kladné vlastnosti, zapojujeme všechny děti do kolektivu, apelujeme na zásady zdravení, pomáháme mladším spolužákům, podílíme se na činnostech, které konáme ve prospěch kolektivu (úprava družiny a okolí), snažíme se dodržovat společenské normy a zásady slušného chování při setkání s dospělou osobou (upevňujeme zásady zdravení).

5.4.5.3 Jaro (březen, duben)

- **Výtvarná oblast** – poznáváme barvy a hrajeme se s nimi (vybarvujeme, obtahujeme), hrajeme si s barvou (zapouštění), kreslíme a malujeme na téma jaro, jarní příroda, velikonoční tematika, jednoduché koláže, vytváříme koláže, rozfoukáváme barvy, tiskneme.
- **Pracovní oblast** – skládáme, lepíme, modelujeme, vyrábíme na téma: Velikonoce, pracujeme s barevným papírem, textilem, vlnitým kartonem, tvoříme jarní prostorové vystřihovánky, navlékáme korálky (rozvíjíme zručnost, jemnou motoriku), skládáme origami.
- **Hudební oblast** – zpíváme lidové písničky o jaru, snažíme se vnímat hudbu a vyjádřit ji pohybem (hry se zpěvem), posloucháme písničky moderní i lidové, posloucháme hudební hádanky, hrajeme na dětské hudební nástroje (triangl,

tamburína), poznáváme hudební nástroje.

- **Přírodovědná oblast** – všímáme si změn v přírodě s přicházejícím jarem, pozorujeme volně žijící zvířata a vyprávíme si jak žijí (rození mláďat, návrat ptáků z teplých krajín), chodíme na vycházky do jarní přírody – pozorujeme, chráníme přírodu, poznáváme jarní květiny, povídáme si o bylinách a jejich významu pro naše zdraví, připomeneme si den Země, při procházkách si všímáme okolí školy (zahradky).
- **Dopravní oblast** – utužujeme základní pravidla chování na komunikacích a v provozu, dobře poznáme jednotlivé části komunikace (vozovka, krajnice, chodník), učíme se při vycházkách chodit v organizované skupině (dodržujeme maximální opatrnost), fixujeme základní pojmy (vlevo, vpravo, za, před,...), rozlišujeme vhodná a nevhodná místa pro dětské hry, znalosti neustále prohlubujeme, opakujeme si známé dopravní značky, informujeme o základních pravidlech na jízdním kole, popisujeme jízdní kolo a jeho základní vybavení.
- **Sportovní oblast** – posilujeme organismus pobytem v přírodě, na hřišti při hrách, hrajeme tradiční jarní hry (závodivé, štafetové, sportovní), při kterých dodržujeme pravidla bezpečností a pravidla sportovního chování, soutěžíme v družstvech, chodíme na vycházky – turistika, překonáváme přírodní překážky, uvědomujeme si význam pohybových činností v rámci režimu dne, apelujeme na význam vytrvalosti a rozumného tréninku (nepřepínání sil, jejich správné rozvržení), posilujeme sportovního ducha a snažíme se vést děti k pohybu.
- **Estetická oblast** – upravujeme třídy a prostory před ŠD (jarní výzdoba), dbáme na pořádek a učíme se správně pečovat o své pomůcky, hodnotíme práci dětí a i jejich chování, všímáme si změn v oblékání (oděv přizpůsobujeme teplotě a změnám počasí), při jarních vycházkách si všímáme svého okolí a zvyků s jarem spojených (vynášení smrtky, stavění májky, koledování atd.).
- **Společenská oblast** – dodržujeme řád školy a ŠD, hygienické návyky a pečujeme o své zdraví, upevňujeme základní návyky při stravování a stolování, utužujeme kolektiv (kamarádství, sebezpoznání), zapojujeme všechny děti do kolektivu, apelujeme na zásady zdravení, pomáháme mladším spolužákům, podílíme se na činnostech, které konáme ve prospěch celého kolektivu (úprava ŠD a okolí), dodržujeme společenské normy především při jednání s dospělou osobou, dbáme na slušné chování, účastníme se přiměřeně jarního úklidu (Den Země), třídíme odpad (celoročně), dbáme na svědomité vykonávání přidělených

funkcí (péče o pořádek v oddělení, úklid hraček atd.).

5.4.5.4 Léto (květen, červen)

- **Výtvarná oblast** – poznáváme barvy a hrajeme si s nimi, MDD – dětská ztvárnění (kreslení, modelování), malujeme, co nás čeká o prázdninách a jak se na ně těšíme (plánujeme), kreslíme křídami na chodník, kreslíme panáka (skáčeme).
- **Pracovní oblast** – skládáme, lepíme, stříháme, vyrábíme drobné výrobky z přírodnin, které nacházíme na vycházkách, stavíme domečky pro skřítky, vyrábíme dárky ke Dni matek, lepíme a stavíme z kartónů, opravujeme hračky, skládáme je do boxů a krabic, pomáháme s drobným úklidem třídy.
- **Hudební oblast** – opakujeme písničky, které jsme se během školního roku naučili, vnímáme rytmus, tančíme s hudbou, hrajeme hry s hudbou, učíme se známé táborové písně.
- **Přírodovědná oblast** – všímáme si změn v přírodě s přicházejícím létem, chodíme do přírody na vycházky, chráníme přírodu, poznáváme zvířata a jejich mláďata, luštíme rébusy, doplňujeme, soutěžíme, seznamujeme se s možným nebezpečím v přírodě (uštknutí, vzteklna, klíšťata, otrava jedovatými houbami a rostlinami, bodnutí hmyzem, úžeh a úpal atd.), orientujeme se v rámci prvouky (S, J, V, Z), besedujeme o nebezpečí rozdělávání ohně ve volné přírodě – nebezpečí požárů.
- **Dopravní oblast** – prohlubujeme znalosti, chodíme v organizované skupině (chůze ve dvojicích, důraz na kázeň a maximální opatrnost), fixujeme základní pojmy (vlevo, vpravo, nahoře, dole, za, před atd.), dáváme důraz na samostatnou cestu do školy a ze školy (přecházení po vyznačeném přechodu pro chodce), sledujeme provoz v naší obci, všímáme si dopravních značek, učíme se co znamenají (zákazové, příkazové apod.), víme, jak se chovat v hromadných dopravních prostředcích, dbáme na vlastní bezpečnost během letních prázdnin a snažíme se předcházet úrazům, opakujeme zásady první pomoci a důležitá telefonní čísla, seznamujeme se s vhodnými místy pro letní hry.
- **Sportovní oblast** – posilujeme organismus pobytem v přírodě, na hřišti, sportujeme – hrajeme závodivé hry, dbáme při nich na sportovní pravidla a učíme se je dodržovat, soustředíme se na letní aktivity venku, poznáváme letní sporty, příležitostně sledujeme a hovoříme o různých sportovních kláních v Tv

(olympiáda, MS v atletice, plavání apod.).

- **Estetická oblast** – upravujeme oddělení a dbáme na pořádek, uklízíme hračky, společenské hry, třídíme, hodnotíme chování během celého roku, pracovní nasazení a zapojení do výzdoby naší ŠD, absolvujeme vycházky, při kterých pozorujeme okolí a všímáme si změn spojených s létem, zdůrazňujeme důležitost ochrany hlavy (očí, obličeje, kůže) proti slunečnímu záření.
- **Společenská oblast** – dodržujeme vždy školní řád a řád ŠD, hygienické návyky, pečujeme o své zdraví, upevňujeme návyky při stravování ve školní jídelně, dbáme na vzájemné kamarádké vztahy, posilujeme je, utužujeme kolektiv, všechny děti zapojujeme do kolektivu, apelujeme na zásady zdravení nejenom dospělých, dodržujeme zásady bezpečného chování na koupalištích a u vody, snažíme se pomáhat těm, kteří to potřebují (mladším, starým lidem, slabším, nemocným, handicapovaným), hodnotíme plnění zadaných úkolů, zkoušíme kritizovat – snažíme se v rámci možností odstraňovat chyby.

6 Vzdělávací a výchovné oblasti

Obsah ŠVP ŠD při ZŠ navazuje na ŠVP ZŠ. Dále je strukturován dle tematického celku základního vzdělávání – Člověk a jeho svět.

6.1 Člověk a jeho svět

Je určen pro první stupeň ZŠ, proto se mu budeme více věnovat. Skladba konkrétních činností, které jsou obsahem tohoto ŠVP, je proto strukturována podle tohoto tematického celku. ŠD se jako jiný školský subjekt řídí jinými prováděcími předpisy než škola. ŠD má také jiné formy práce a používá jiné prostředky, její výstupy nejsou závazně stanoveny. Základem programu je nabídka k jednotlivým tematickým celkům, z nichž si mohou vychovatelky vybírat během vzdělávacího cyklu ty činnosti, které jsou aktuální, právě pro jejich oddělení.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pojmenovávat a pozorovat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, utváří se tak jejich prvotní ucelený obsah světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek a krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich.

Toto téma má žákům poskytnout základní vhled do problematiky člověka, společnosti, přírody, techniky, zdraví atd. Jeho smyslem je, aby si žák utvořil základní představu o světě, o životě, který jej obklopuje.

Oblast Člověk a jeho svět se člení do pěti tematických okruhů:

1. Místo, kde žijeme
2. Lidé kolem nás
3. Lidé a čas
4. Rozmanitost přírody
5. Člověk a jeho zdraví

Tímto svým širokým pojetím je tato oblast inspirativní pro naši výchovnou práci, především pro výběr aktivit, které jsou specifické pro školní družinu.

6.1.1 Místo, kde žijeme

Škola – naše škola není bludiště

- Seznamujeme se s prostředím školní družiny a základní školy,
- povídáme si o práci vedení školy,
- zjišťujeme, kdo pracuje u nás ve škole,
- navrhujeme jídelníček,
- kreslíme, píšeme reportáž a ilustrujeme ji,
- výtvarně zpracujeme návrh třídy,
- zdobíme prostory školní družiny, vymýšlíme a kreslíme logo,
- hledáme poklad v okolí školy.

Škola hrou

- Čteme na pokračování, navštívíme školní knihovnu, ptáme se, domýšlíme konce příběhů,
- skládáme puzzle, soutěžíme,
- hrajeme individuální hry např. pexeso, domino,
- procvičujeme paměť (Kimovy hry),
- luštíme (soutěžíme v křížovkách).

Cesta do školy

- Povídáme si o cestě do školy a domů,
- seznamujeme se s bezpečnostními pravidly,
- zajímáme se o dopravní značky v našem okolí, seznamujeme se s pravidly silničního provozu, na vycházce sledujeme dodržování pravidel silničního provozu a uvědomujeme si příčiny dopravních nehod,
- soutěžíme ve znalosti dopravních značek a předpisů,
- vyrábíme si dopravní značky,
- orientujeme se v mapě, hledáme v internetové mapě – najdeme náš dům, školu, cestu do školy, spojení autobusem,
- povídáme si o tom, jak se chováme v hromadné dopravě, výtvarně znázorňujeme dopravní prostředky.

Náš domov

- Vyprávíme si o životě naší rodiny,
- kreslíme, malujeme, pantomimicky předvádíme povolání rodičů,
- kreslíme, malujeme, vyprávíme si, jak trávíme s rodiči náš společný volný čas,

- povídáme si o správném chování a úctě k rodičům,
- vyrábíme dárečky pro své blízké,
- popisujeme a kreslíme byty, domy, v nichž bydlíme, stavíme domy ze stavebnicových dílů,
- představujeme si dům budoucnosti – kreslíme, stavíme,
- stavíme domeček pro skřítky z přírodních materiálů při pobytu venku.

Naše město

Poznáváme naše město

- Na vycházkách hledáme zajímavosti našeho města,
- kreslíme a malujeme místa, kde je nám dobře, kam rádi chodíme,
- kreslíme a vyrábíme mapku, plánek,
- stavíme město z kostek,
- stavíme z kostek věž – procvičujeme soustředěnost,
- hrajeme si na průvodce naším městem,
- seznamujeme se s prací městského úřadu – exkurze a beseda se zaměstnanci,
- navštívíme místní muzeum,
- seznámíme se s posláním pošty, knihovny.

Jak žijeme

- Vyprávíme si a malujeme čím bychom chtěli být,
- poznáváme zajímavá řemesla, pantomimicky předvádíme,
- zajímáme se o služby v místě školy,
- besedujeme na téma společenské chování,
- hrajeme si na prodavače a kupující,
- besedujeme na téma „Ten dělá to a ten zas tohle“.

Ochránci pořádku

- Besedujeme o práci příslušníků policie, porušování zákona,
- besedujeme s příslušníkem policie o jeho práci, klademe otázky,
- povídáme si o nástrahách kolem nás (ne alkoholu, kouření, drogám),
- povídáme si, co je to šikana a jak jí předcházet,
- nebezpečné situace kolem nás – hrajeme a povídáme si.

Na poště

- Při vycházce navštívíme poštu v našem městě,
- hrajeme tichou poštu,
- na Vánoce nezapomeneme napsat dopis Ježíškovi,
- hrajeme hry na procvičování slovní zásoby (např. Telegram),
- při vycházce hledáme dům podle adresy (zjišťujeme, jak se číslují domy),
- navrhujeme vlastní poštovní známky.

Cesta do knihovny – cesta za dobrodružstvím

- Navštívíme školní knihovnu, vyhledáváme knihy o našem městě nebo obci,
- povídáme si o správném zacházení s knihou,
- vyrobíme si obal a záložku do knihy,
- Moje oblíbená kniha – povídáme si a uspořádáme výstavku,
- povídáme si o kladných a záporných hrdinech knih, malujeme je,
- připomeneme si Den dětské knihy – H. Ch. Andersen,
- čteme knihy na pokračování,
- vymýšlíme krátké příběhy s ilustracemi,
- zahrajeme si loutkové divadlo,
- Hrátky s pohádkami – soutěžíme ve znalosti pohádek,
- navštívíme městskou knihovnu.

Jsme básníci, zpěváci a novináři

- Hledáme básničky a písničky z našeho regionu,
- vymýšlíme básničku o našem městě, recitujeme,
- hrajeme si na novináře, píšeme články o našem městě, povídáme si jak se dělají noviny,
- zpracujeme událost ze života družiny jako senzační zprávu,
- učíme se správně číst,
- soutěžíme ve zpěvu.

Za humny

Výlety do blízkého i vzdáleného světa

- Kreslíme plánek nejbližšího okolí, na plánek společně hledáme známá místa,
- stavíme krajinu z písku, kamínků, větviček apod. (hrad a okolí, město, hory, vesnice atd.),

- Prstem po mapě – hledáme různá místa na mapě, v atlase, soutěžíme.

Cestou necestou

- Učíme se poznávat turistické mapy a značky, kreslíme je,
- první pomoc na cestách (besedujeme),
- učíme se určovat světové strany.

Letem celým světem

- Vyzkoušíme si hry dětí v jiných zemích,
- Cesta kolem světa – v atlase hledáme světadíly a povídáme si o nich,
- vyrábíme zvířata z různých světadílů (skládačky z papíru),
- hraje živé pexeso se zvuky zvířat,
- čteme si pohádky z dalekých zemí,
- co komu na zeměkouli chutná – povídáme si a připravíme i exotickou pochoutku,
- Vánoce jinak – povídáme si o slavení vánočních svátků v cizích zemích.

Tradice našeho města

Jak bylo dříve – naše historie

- Čteme si pověsti našeho regionu, besedujeme o historii města, kreslíme,
- nejznámější památky – malujeme a modelujeme,
- dramatizujeme jednoduché pověsti,
- kreslíme znak města,
- besedujeme s dětmi o tom, jak chráníme kulturní památky,
- navštívíme nejbližší kulturní památku,
- vyprávíme si o významných kulturních osobnostech,
- připomeneme si místní slavnosti a zvyky,
- porovnáme život v minulosti a současnosti,
- navštívíme místní hrotovické muzeum.

Masopust

- Hledáme informace, které se k tématu vztahují,
- vyrobíme si karnevalové masky, vyzdobíme družinu,
- pořádáme dětský karneval, tančíme – ožívujeme lidové tradice.

Vítáme jaro

- Učíme se a procvičujeme jarní pranostiky, přísloví a pořekadla,
- recitujeme básničky s jarní tematikou,
- besedujeme o lidových tradicích a zvycích týkajících se jara (vynášení Morany apod.),
- zpíváme písně o jaru, tančíme,
- vyrábíme věnečky, panenky z březových proutků, zdobíme vajíčka,
- vyprávíme si o tradicích, které se váží k Velikonocům,
- učíme se velikonoční říkanky,
- Rej čarodějnic – pořádáme soutěže při hudbě, měníme se v čarodějnice,
- kouzlíme – v knihách hledáme vše o čarodějnickém řemesle,
- opékáme špekáčky.

6.1.2 Lidé kolem nás

Rodina

Den matek

- Besedujeme o tom, co pro nás znamenají naše maminky, kreslíme, čím se doma zabývají, co pro nás dělají,
- vyprávíme si, čím vším uděláme maminkám radost, jak jim pomáháme a vysvětlujeme si, čeho se vyvarovat, abychom jim nezpůsobili starosti,
- vyrábíme maminkám přáníčka a drobné dárky ke Dni matek.

Povolání

- Vyprávíme si o potřebě a důležitosti všech povolání,
- na vycházce si všímáme a rozeznáváme různá známá i neznámá povolání,
- předvádíme je pomocí pantomimy,
- malujeme povolání rodičů.

Do rodiny patří také dědeček a babička

- Povídáme si o všech členech rodiny, o prarodičích,
- zjišťujeme, kdy mají naši prarodiče narozeniny a jmeniny,
- čteme z knížek, v nichž se vypráví o životě prarodičů, hledáme písničky s tímto tématem a zpíváme je.

Vánoce u nás doma

- Vyprávíme si o tradicích Vánoc, o přípravách na ně,

- malujeme, jak probíhají Vánoce u nás doma, co děláme na Štědrý večer,
- vyrábíme vánoční papírové řetězy a ozdoby,
- vystřihujeme a lepíme papírové vločky do oken,
- vyrábíme dárečky pro radost svým blízkým,
- píšeme dopis Ježíškovi.

Kamarádi

Moji kamarádi

- Besedujeme na téma přátelství,
- povídáme si o svém nejbližším kamarádovi a kreslíme jeho portrét,
- hrajeme scénky na téma „Čím si kamarádi dělají radost“,
- při hře zjišťujeme, jak dobře se známe – poznáváme kamaráda po hlase nebo po hmatu,
- povídáme si o rozdílu mezi slovy spolužák a kamarád,
- povídáme si o dobrých vlastnostech, kterých si vážíme na svém kamarádovi,
- učíme se na chování každého spolužáka najít něco pěkného, za co ho pochválíme.

Učíme se toleranci a pořádku

- Vyprávíme si o různých situacích v životě – děti si pomocí nich osvojují základy slušného chování a jednání mezi lidmi,
- předvádíme situace, jak pomoci kamarádovi, hrajeme si na malého pomocníka,
- kriticky hodnotíme prostory školní družiny a společně přemýšlíme, jak je můžeme vylepšit,
- přemýšlíme o vandalismu, snažíme se opravit poškozené hry, udržujeme pořádek, věnujeme se sebeobslužné práci.

Nejsme všichni stejní

- Uvědomujeme si, v čem a jak jsou znevýhodnění někteří lidé (psychicky i tělesně),
- formou hry se vžíváme do pocitů nevidomého člověka – pohybujeme se se zavázanýma očima v prostoru jen podle navigace ostatních, ve dvojicích zkusíme role nevidomého a jeho průvodce,
- zkusíme se dorozumívat pouze odezíráním, abychom se vcítili do situace

neslyšících lidí,

- procvičujeme hmat, modelujeme poslepu z plastelíny různé předměty,
- zkusíme malovat ústy, jako to dělají někteří postižení lidé,
- cvičíme hmat (poslepu určujeme předměty, které jsme vložily do krabice),
- orientujeme se v prostoru – se zavázanýma očima se snažíme dojít ke stanovenému cíli.

Všude žijí lidé

- Čteme si pohádky z různých světadílů,
- povídáme si o národních jídlech typických pro určité země, určujeme, odkud k nám bylo dovezeno exotické ovoce, ochutnáváme některé druhy,
- naučíme se hry dětí z jiných kontinentů.

Svátky a oslavy

Každý má své narozeniny a každý má svůj svátek

- Seznamujeme se se jmény v kalendáři, svátky spolužáků, rodičů a ostatních,
- vyrábíme přání pro oslavence, přemýšlíme, jak bychom jim nejlépe blahopřáli.

Náš karneval

- Vyrábíme masky a doplňky k nim,
- tvoříme pozvánky, plakáty,
- vyrábíme si masky a doplňky k nim,
- učíme se tanečky na karnevalovou slavnost,
- bavíme se při reji masek,
- kreslíme zážitky z karnevalu.

Čas adventní

- Vyrábíme Mikuláše, čerty a anděly,
- uspořádáme čertovskou diskotéku,
- vnímáme začínající atmosféru Vánoc, čteme si v knížkách o Vánocích, vyprávíme si o smyslu adventní doby,
- připravujeme dárečky pro své blízké, vyzdobíme si třídu a prostory u družiny.

Kouzelný čas Vánoc

- Vyprávíme si o tradici Vánoc, o vánočních zvycích, které se zachovaly dodnes,

- zpíváme a posloucháme koledy, učíme se nové, nacvičujeme pásmo na vánoční koncert,
- na vycházkách pozorujeme výzdobu našeho města, domů a obchodů,
- vyrábíme vánoční ozdoby z různých materiálů,
- pečeme a zdobíme perníčky.

Velikonoce

- Čteme si o zvycích a tradicích Velikonoc,
- malujeme a zdobíme kraslice,
- zdobíme třídu symboly Velikonoc,
- učíme se velikonoční koledy, říkanky.

Den učitelů a ostatních pedagogů

- Pátráme ve školní knihovně a na internetu, kdo byl J. A. Komenský, čteme si o jeho životě,
- vyrobíme drobné dárečky pro učitele a ostatní pracovníky školy.

Náš den „D“

- Povídáme si o významu Dne dětí, plánujeme, jak ho oslavíme (zábavné odpoledne, diskotéka, soutěže).

Jak se správně chovat

Kouzelné slůvko, kdy ho použít

- Rozpoznáváme situace, kdy používat slova děkuji, prosím, omlouvám se – besedujeme o jejich významu,
- používáme kouzelná slůvka v hraných situacích ze života,
- opakujeme si, kde a jak správně pozdravíme, podáme ruku, rozloučíme se atd.

Jdeme na výstavu, do divadla, na koncert

- Vyprávíme si o výstavách a představeních, o divadle,
- připomeneme si, jak se cestou na představení správně chovat,
- hodnotíme celkový průběh a naše dojmy, malujeme nejhezčí zážitky,
- besedujeme o nástrojích, poznáváme hudební nástroje, posloucháme hudební ukázky.

Člověk mezi lidmi

- Listujeme v knize o společenském chování,
- povídáme si, čím můžeme druhého potěšit – dárkem, pochvalou, chováním, úsměvem,
- denně si uvědomujeme, že se máme chovat slušně a laskavě,
- besedujeme o tom, jaké chování očekávají dívky od kluků a kluci od dívek, jaké děti od dospělých a dospělí od dětí.

Cestou necestou

- Na příkladech si připomínáme vhodné a nevhodné chování v dopravních prostředcích, na silnicích, hovoříme o následcích dopravní nekázně,
- při vycházkách zdokonalujeme a procvičujeme chování na chodníku, na silnici, na přechodech, při nákupu, v dopravních prostředcích.

Mluvíme správně?

- Cvičíme si jazyk pomocí jazykolamů, dechových cvičení,
- pomocí říkadel a básniček cvičíme rytmus a melodii jazyka,
- učíme se správně vyslovovat, nahlas číst a recitovat,
- vyprávíme pohádky a příběhy ze života,
- hrajeme hry pro rozšíření slovní zásoby – slovní kopaná,
- čteme s porozuměním a se správnou artikulací z knih, časopisů pro poslech ostatním.

Řekni to beze slov

- Vyprávíme si o využití lidského těla k neverbální komunikaci, pracujeme s gesty a mimikou,
- pantomimicky předvádíme povolání, sporty, pocity,
- pantomimicky vyjadřujeme děje či situace ze známých pohádek.

Správné stolování

- Seznamujeme se s pravidly slušného chování při stolování ve školní jídelně,
- učíme se dodržovat správné hygienické návyky,
- dodržování zásad správného stolování procvičujeme denně ve školní jídelně.

Co jsme viděli a slyšeli ve sdělovacích prostředcích (základy mediální výchovy)

- Povídáme si o pořadech v televizi, v rozhlasu, doporučujeme si vhodné pořady, besedujeme, proč se nám líbí,

- vybíráme známé filmy a domýšlíme, jak by mohl jejich děj pokračovat, uvažujeme o různých variantách, hrajeme si na scénáristy,
- porovnáváme realitu (naši zkušenost) s některými filmovými příběhy,
- připravíme si vědomostní televizní soutěž a zahrajeme si (Jak se stát milionářem).

6.1.3 Lidé a čas

Náš denní režim

Co všechno stihneme během dne

- Vyprávíme si o zásadách pravidelného denního režimu, učíme se rozlišovat povinnosti a zábavu,
- kreslíme, co nás nejvíce baví, co nás baví méně, čemu věnujeme nejvíce času, co musíme dělat každodenně, nad kresbami debatujeme,
- besedujeme o čase, který lidé promarní, uvádíme příklady, kdy čas využíváme špatně,
- zdůrazňujeme si důležitost spánku,
- plánujeme náš odpočinek po příchodu ze školy, zjišťujeme, čemu říkáme aktivní odpočinek.

Jak jsme prožili včerejší den

- Besedujeme o možnostech správného využívání času, inspirujeme se u jiných,
- vypravujeme si příběhy, v nichž se střídají příjemné a nepříjemné události,
- plánujeme správný režim jednoho běžného dne, týdne,
- besedujeme na téma „Jak jsem strávil víkend“.

Kdy se nejlépe připravíme do školy

- Seznamujeme se s křivkou výkonnosti člověka v průběhu dne a podle ní navrhujeme postup při přípravě na vyučování,
- využíváme didaktické hry, při nichž cvičíme paměť, pozornost, postřeh, soustředěnost a tvořivé myšlení,
- vzájemně si sdělujeme, které vyučovací předměty máme nejraději, besedujeme nad důvody této obliby.

Historie a měření času

- Ukazujeme si měřidla času – nejstarší hodiny, kreslíme různá měřidla,
- listujeme v encyklopediích,

- vysvětlujeme si trvání týdne, měsíce a roku,
- kreslíme různá měřidla času,
- vyrobíme si vlastní papírové hodiny,
- malujeme obrázek na téma „Roční období“,
- při vycházce pozorujeme věžní hodiny.

Dochvilnost je výsadou králů

- Vyprávíme se příhody, v nichž měl význam čas,
- diskutujeme na téma „Co znamená přijít pozdě/včas“, vážíme si svého volného času i času druhých, hledáme, co nás o čas okrádá,
- besedujeme o nebezpečí spěchu, který často přináší i zbytečná zranění,
- uvědomujeme si význam dochvilnosti a přesnosti.

Co jsme dělali v našem volném čase

- Ohlížíme se za prázdninami, povídáme si o nich,
- popisujeme a malujeme, co jsme prožili o víkendu, kde jsme byli, co zajímavého jsme navštívili.

Toulky minulostí

- Zjišťujeme vše o vzniku a vývoji života na Zemi – učíme se pracovat s literaturou,
- legendy, pověsti a báje – povídáme si, čteme a kreslíme,
- navštívíme Hrotovické muzeum – historickou expozici,
- na vycházce sledujeme rozdíly mezi starými domy a novostavbami,
- učíme se a zpíváme staré lidové písničky,
- prohlížíme si staré časopisy o módě, bydlení, vaření,
- pátráme, jak se žilo na hradech a zámcích – kreslíme, vystřihujeme, sestavujeme a lepíme,
- pátráme po tom, jak vypadala dříve naše škola, hledáme staré fotografie naší školy, ptáme se na historii.

Technika a čas

- Jakou známe moderní techniku – kreslíme,
- srovnáváme současnou techniku s technikou v minulosti,
- v encyklopediích vyhledáváme objevy a vynálezy, povídáme si o významných vědcích.

6.1.4 Rozmanitosti přírody

Příroda kolem nás

Naše Země

- Z encyklopedií zjišťujeme vše o vzniku Země, soutěžíme,
- určujeme světové strany,
- orientujeme se v atlase, na mapě, vysvětlíme si, co je to glóbus,
- povídáme si o tom, jaké známe kontinenty a moře, oceány – hledáme na mapě,
- hledáme na mapě pouště, povídáme si o životě na poušti, malujeme,
- vyprávíme si o moři a podmořské krajině, malujeme podmořský svět, stavíme modely ponorky,
- zjišťujeme zajímavosti o životě zvířat Antarktidy, Arktidy, pouští, hor, lesů, moří atd.,
- ohrožená zvířata – hledáme v encyklopediích, kreslíme, děti besedují a zkouší hledat řešení, jak chránit ohrožené druhy zvířat,
- poznáváme světadíly, srovnáváme, jak se žije na jednotlivých světadílech,

Chráníme životní prostředí

- Sbíráme náměty, co a jak by se dalo vylepšit v našem životním prostředí,
- při vycházkách v okolí školy a bydliště pozorujeme čistotu a úpravu okolí,
- pomáháme při úklidu bydliště, okolí družiny a školy – Den Země,
- po celý rok třídíme odpad,
- besedujeme o tom, co do přírody nepatří, čím člověk přírodě škodí nebo prospívá,
- při vycházkách do přírody pozorujeme živou i neživou přírodu, snažíme se ji chránit.

Jak se mění náš strom

- Na vycházce pozorujeme přírodu, vybereme si k pozorování různé stromy a poté hledáme informace o jejich růstu, plodech apod.,
- kreslíme strom v jednotlivých ročních obdobích,
- porovnáváme, jak se v jednotlivých ročních obdobích mění,
- využíváme listy a plody vybraného stromu k tvoření.

Stavíme z přírodnin

- Při vycházce do přírody si upevňujeme pravidla chování v přírodě, sbíráme plody,

přírodniny,

- stavíme objekty (nejen domečky) ze shromážděných přírodnin, vyrábíme z nich skřítky, strašidla – dáváme jim jména a hrajeme různé příběhy,

Město v lese

- učíme se poznávat hmyz,
- čteme knihu Ferda Mravenec a kreslíme mravence a jiné brouky,
- při vycházkách pozorujeme mravence a jejich mraveniště, chráníme je,
- stavíme sami mraveniště z jehličí, stavby porovnáváme.

S hlavou v oblacích

- Při vycházkách pozorujeme život v korunách stromů,
- učíme se poznávat ptáky podle vzhledu a zpěvu,
- besedujeme nad obrázky ptáků, využíváme videozáznamy a populárně naučnou literaturu,
- krmíme ptáčky v zimě, víme, co jim chutná a škodí,
- v zimě pozorujeme stopy ptáků ve sněhu,
- sledujeme, kdy k nám přilétají různé druhy tažných ptáků, zjišťujeme, kdy a kam odlétají.

Naše květiny

- „Máme družinu samou květinu“ – povídáme si o tom, jaké známe druhy květin a o jejich podmínkách k životu,
- listujeme v herbářích, některé květiny a byliny si vylisujeme, malujeme,
- „Jak se budí semínko“ – pozorujeme klíčení semínek,
- čteme si ukázkou z příběhu „Jak Křemílek a Vochomůrka zasadili semínko“, vymyslíme si naše zaklínadlo, kterým se semínko zrodí a vyklíčí.

Život pod kameny

- Hrajeme pexeso s obrázky živočichů,
- při vycházce sledujeme život pod zvednutými kameny – brouky apod.,
- sbíráme zajímavé kameny,
- malujeme na oblázky, které jsme si nasbírali.

Za dobrodružstvím přírody

- Soutěžíme v poznávání různých druhů zvířat,
- soutěžíme ve vymýšlení názvů rostlin nebo zvířat začínajících určitými písmeny abecedy,
- napodobujeme hlasy zvířat (hádáme),
- určujeme rostliny podle výrazné vůně a hmatu (česnek, křen, mateřídouška atd.),
- skládáme puzzle z rozstříhaných obrázků zvířat a rostlin,
- na vycházce do přírody poznáváme plody stromů.

Můj domácí mazlíček – můj kamarád

- Vyprávíme si o domácích zvířatech a na základě vlastních zkušeností si vysvětlujeme, jakou péči vyžadují (přinášejí radosti a starosti),
- kreslíme své domácí mazlíčky,
- získáváme informace z knih o životě zvířat,
- na vycházkách do přírody poznáváme, kteří živočichové žijí volně v našem okolí,
- kreslíme a modelujeme z plastelíny své nejoblíbenější zvíře.

Roční období

Příroda a my

- Besedujeme o ročních obdobích, sledujeme změny v přírodě, život zvířat, vztahy mezi nimi,
- čteme si o přírodě a jejích proměnách,
- učíme se básničky a písničky s přírodní tematikou,
- ve Zpíváníčku zpíváme známé písničky o zvířatech a rostlinách,
- dramatizujeme jednoduché pohádky se zvířecími hrdiny,
- zachycujeme malbou změny přírody v jednotlivých ročních obdobích,
- vědomosti z přírody procvičujeme při didaktických hrách.

Podzim

- Soutěžíme v poznávání ovoce a zeleniny,
- vyrábíme podzimní plody z plastelíny,
- sbíráme podzimní plody (kaštiny, žaludy, bukvice) – povídáme si o nich jako o zdroji zásoby potravy pro lesní zvěř na zimu,
- podzimní plody a listy použijeme k výrobě obrázků, zvířátek, řetězů, postaviček,
- na vycházkách pozorujeme podzimní přírodu – změny,

- z podzimních listů vyrábíme housenky,
- besedujeme na téma „Jak se zvířátka připravují na zimu“.

Zima

- Pomáháme zvířátkům přežít zimu (krmení ptáčků),
- pro zvířátka v lese zdobíme vánoční stromeček (jablíčka, mrkev, žaludy atd.),
- pozorujeme stopy zvířat ve sněhu – soutěžíme,
- při procházkách pozorujeme zimní přírodu – povídáme si o vlivu teplot (zamrzlý rybník),
- vyrábíme sněhové vločky z papíru.

Jaro

- Vyrábíme sněženky a povídáme si o prvních jarních květinách, kreslíme,
- zjišťujeme v knihách a encyklopediích, kteří ptáci se k nám vracejí z teplých krajin,
- „Začíná nový život“ – kreslíme mláďata zvířátek,
- pozorujeme jarní práce na polích a v zahradách,
- malujeme kvetoucí stromy,
- pozorujeme při pobytu v přírodě, jak se probouzí vše k životu – hmyz apod.,
- pleteme panenky z vrbových proutků.

Léto

- V encyklopedii zjišťujeme vše o Slunci, společně Slunce vyrobíme,
- všímáme si, jaké nástrahy nám léto přináší,
- všímáme si rozkvetlých luk a zahrad, květiny hledáme v atlase a určujeme jejich názvy, malujeme.

Počasí

Pranostika na každý den

- V literatuře vyhledáváme pranostiky, čteme je a uvažujeme o jejich smyslu,
- tvoříme meteorologický kalendář přírody a zaznamenáváme do něj počasí daný den,
- povídáme si o přírodních živlech vzduch, vítr, voda, oheň, sopky atd.,
- hrajeme si na rosničky – čteme si předpovědi počasí z periodik a sledujeme předpovědi počasí z televize, porovnáváme.

Svět pravěku a dinosaurů

Cesta do pravěku

- Povídáme si o vývoji života na Zemi,
- besedujeme nad obrázkovými encyklopediemi o zvířatech v pravěku, porovnáváme rozdíly v zastoupení zvířecích druhů v jednotlivých etapách vývoje Země,
- besedujeme nad tím, proč jsou pro lidstvo důležité zkameněliny,
- kreslíme, modelujeme prehistorické zvíře podle vlastní fantazie – výstavka výtvorů,
- zjišťujeme, jak se vyvinul člověk a jeho život v dávných dobách, porovnáváme s člověkem tehdy a dnes.

6.1.5 Člověk a zdraví

Poznáváme své tělo

Jak vypadá naše tělo

- Z encyklopedií vyhledáváme zajímavosti o lidském těle a jeho funkcích, prohlížíme si obrázky,
- na arch balícího papíru obkreslujeme postavu jednoho z nás a do obrysu dokreslujeme nejdůležitější lidské orgány,
- zjišťujeme, kolik vážíme a měříme, míry a váhy si zapisujeme a porovnáváme, sledujeme, jak jsme rozdílní.

Co nám prospívá a co nám škodí

Ve zdravé těle zdravý duch

- Povídáme si o otužování a zdravém životním stylu,
- „Jak správně odpočívat a proč“ – zjišťujeme, proč je pro nás odpočinek důležitý, kreslíme obrázek,
- povídáme si, jak nejrady odpočíváme.

Každodenní hygiena

- Besedujeme o osobní hygieně a jejím významu – zásady správné hygieny,
- předvádíme pantomimicky různé hygienické úkony,
- malujeme hygienické pomůcky,
- ujasňujeme si hygienické zásady při kašli, kýchání, použití WC, stolování,
- dodržujeme základní hygienická pravidla – mytí rukou po využití WC, před jídlem

apod.

Správná životospráva – náš zdravý jídelníček

- Sestavujeme zdravý týdenní jídelníček a doplňujeme jej vystřiženými obrázky z reklamních tiskovin a časopisů,
- v časopisech hledáme obrázky zdravých a nezdravých potravin,
- kreslíme a modelujeme zeleninu a ovoce,
- smysly poznáváme různé druhy zeleniny, ovoce, koření apod.,
- besedujeme o důležitosti vitamínů pro naše tělo,
- povídáme si o našem denním stravovacím a pitném režimu,
- v kuchařkách hledáme různé zajímavé recepty, národní jídla,
- zkusíme si společně připravit zdravou pomazánku.

Moje zdraví

- Čteme si o dětských nemocech a jejich léčbě, zajímáme se o zdravotní prevenci,
- povídáme si o režimu dne při léčení doma na lůžku o tom, jak pečovat o své zdraví,
- učíme se ošetřovat jednoduchá zranění, poskytovat první pomoc,
- besedujeme, jak zavolat rychlou pomoc, kde najdeme lékařskou pohotovost apod.,
- malujeme lékárníčku a její obsah,
- čteme si a vyprávíme o tom, jak předcházet úrazům, co se nám může stát při koupání, při jízdě na kole, na hřišti při sportu apod.

Příroda nás léčí

- V atlase léčivých bylin vyhledáváme ty neznámější bylinky, zjišťujeme, jak nám pomáhají a kreslíme je,
- uvaříme si čaj z léčivých bylinek (nasbíraných šípků, květů, listů atd.),
- bylinky při vycházkách sbíráme a lisujeme (herbář).

Pečujeme o svůj vzhled

- Při pohybových hrách každý den procvičujeme své tělo,
- připomínáme si základní hygienické návyky i to, jak pečujeme o svůj zevnějšek,
- povídáme si o péči o náš chrup, zaměříme se na správnou techniku čištění zubů.

Pozor, nebezpečí úrazu, co nás může ohrozit

- Připomínáme si bezpečnost nejenom při pobytu na dětském hřišti, ale i při vycházkách, v dopravních prostředcích,
- učíme se přivolat pomoc dospělého člověka, policie,
- besedujeme o tom, jak se chovat při snaze neznámého člověka navázat s námi kontakt,
- povídáme si o trestných činech vůči dětem, učíme se dospělého požádat o pomoc pro sebe nebo pro kamaráda v mimořádných situacích,
- učíme se telefonovat – oznámíme úraz, přivoláme pomoc, naučíme se důležitá telefonní čísla (hasiči, policie, záchranná služba).

Sport nás baví

Pobyt venku

- Chodíme do přírody, na městské hřiště a sportoviště,
- pořádáme jednoduché soutěže s míčem, se švihadlem atd.,
- po organizovaných závodivých a sportovních hrách relaxujeme (individuálně i ve skupinách),
- při vycházkách překonáváme přírodní překážky, pro hry využíváme přírodní prostředí,
- prohlubujeme si znalosti o přírodě (živé i neživé),
- hrajeme hry, při kterých se zaměřujeme na tělesnou zdatnost, rozvoj paměti a orientace v přírodě,
- uvolňujeme se při relaxačních cvičích, relaxujeme při hudbě,
- zaměřujeme se na pohybové hry.

Míčové hry

- Nacvičujeme vybíjenou i kopanou na hřišti,
- trénujeme házení na koš, přihrávky, dribling,
- seznamujeme děti s pravidly míčových her a snažíme se je dodržovat,
- hrajeme „fair play“, jsme objektivní,
- kreslíme sportovce, hledáme informace o známých sportovcích, fotbalistech,
- sledujeme sportovní utkání, hodnotíme.

Hry na sněhu – zimní radovánky

- Při vycházkách do zimní přírody si všímáme stop zvířat ve sněhu – poznáváme,

- stavíme sněhuláky,
- závodíme v hodu sněhovou koulí do dálky a na cíl,
- do sněhu kreslíme a vyšlapáváme jednoduché obrázky – hodnotíme.

6.2 Podmínky pro přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

Školní družina je určena pro žáky I. stupně. O přijetí účastníka k docházce do školní družiny v pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti se rozhoduje na základě písemně vyplněné **Žádosti o přihlášení k zájmovému vzdělávání ve školní družině** pro daný školní rok. Jeho součástí je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka ze ŠD. Účastníci pravidelné denní docházky se zařazují do oddělení, která se naplňují nejvýše do počtu 30 žáků. Zájmové vzdělávání je poskytováno za úplatu. Souhrn podmínek, povinností a práv jsou ve Vnitřním řádu ŠD.

- **Přihlašování žáků do ŠD** se děje formou formuláře **Žádost o přihlášení k zájmovému vzdělávání ve školní družině** pro daný školní rok, v nichž by měly být uvedeny základní údaje, jak je vyžaduje školní matrika. O přijetí k zájmovému vzdělávání rozhoduje ředitelka školy, nepostupuje však podle správního řádu, ale podle pravidel, která stanovuje ve vnitřním předpisu školy. K pravidelní denní docházce do školní družiny jsou přijímáni žáci 1. – 5. ročníku základní školy. Podmínkou je vyplnění a odevzdání písemné žádosti.
- **Odhlášení žáka** může být realizováno pouze písemně, a to na žádost zákonných zástupců žáka. Většinou se tak děje ke konci pololetí nebo kalendářního měsíce, v němž rodiče požádají o ukončení docházky. Dále ředitelka školy může rozhodnout o vyloučení žáka ze ŠD, pokud tento žák soustavně nebo nějakým významným projevem porušil kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních a dále pokud dlouhodobě svévolně nenavštěvuje ŠD nebo z jiných zvláště závažných důvodů. Toto rozhodnutí musí předem projednat se zákonnými zástupci žáka a vyhotovit o něm písemný zápis. U ŠD základních škol nemá tento akt povahu správního řízení.
- **Podmínky pro přihlašování a odhlásování žáků** jsou upřesněny ve vnitřním řádu ŠD.

6.3 Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných žáků

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni žáci se zdravotním postižením (tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním, autizmem, vadami řeči, souběžným postižením více vadami a vývojovými poruchami učení nebo chování), žáci se zdravotním znevýhodněním (zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování) a žáci se sociálním znevýhodněním (rodinné prostředí ohrožené sociálně-patologickými jevy apod.).

Pro úspěšné vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami zabezpečujeme v rámci možností ŠD tyto podmínky:

- a) Uplatňujeme princip individualizace – individuální přístup, respektování potřeb žáka, věnujeme žákovi průběžnou zvláštní pozornost.
- b) Vytváříme vhodné pracovní prostředí pro tyto žáky.
- c) Spolupracujeme s třídními učiteli a výchovným poradcem. Případné výchovné a vzdělávací potřeby s nimi konzultujeme. Nezbytná je také spolupráce s rodiči (nebo jinými zákonnými zástupci).

Speciální vzdělávací potřeby si vyžadují rovněž žáci mimořádně nadaní a talentovaní. V tomto případě je také vždy nutné spolupracovat s třídními učiteli a rodiči. Při práci s těmito žáky vycházíme důsledně z principů individualizace a vnitřní diferenciaci a školní družina jim nabízí další doplňující aktivity v oblastech jejich zájmů. K přihlídnutí k zaměření žáků a jejich talentu nabízíme možnost zapojit se do pěveckých činností, dále např. recitačních, kdy se mohou prezentovat v různých programech, které jsou určeny rodičům a veřejnosti. Tito žáci mohou svůj talent a nadání rozvíjet v kroužcích, které nabízí školní klub, s nímž školní družina úzce spolupracuje, a také nedaleká ZUŠ Hrotovice.

7 Popis podmínek vzdělávání

7.1 Personální podmínky

Základem úspěšné práce školní družiny je vychovatelka. Ta svým naladěním a životními postoji vytváří základní atmosféru ŠD. Její role se neustále zdokonaluje, posiluje a prohlubuje. Vychovatelka je iniciátorem a průvodcem dítěte při činnostech, které motivuje, navozuje, přímo nebo nepřímo řídí, hodnotí. V dětech probouzí aktivní zájem o okolí, sociální kontakty, komunikaci, chuť dívat se kolem sebe a podněty vnímat. Podněcuje a rozvíjí přirozenou zvědavost dítěte, chuť objevovat i odvahu projevit se a ukázat, co všechno zvládne. Tyto žádoucí projevy pak přiměřeně oceňuje a chválí.

Pedagogické působení naší školní družiny zajišťují tři vychovatelky, které jsou plně kvalifikované. Vychovatelky se vzájemně doplňují ve svých specializacích i osobním zaměření, které si dále budou prohlubovat v akreditovaných kurzech a samostudiem. Součástí pedagogického kolektivu ŠD je také jedna (nebo více, podle situace) asistentka pedagoga, která má předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost a podílí se na činnostech školní družiny.

Nástin profilu vychovatelky ve školní družině:

- Má předepsané pedagogické vzdělání.
- Dokáže vybranými aktivitami vzbuzovat v účastnících činností vzájemnost, podporovat jejich sebevědomí a rozvíjet pozitivní stránky osobnosti žáka.
- Má právní vědomí.
- Zná bezpečnostní předpisy pro práci s účastníky činnosti.
- Zvládá základní manažerské dovednosti.
- Má vysokou míru empatie a dovede projevovat vřelý vztah k účastníkům činnosti.
- Umí vytvořit příjemné sociální klima, efektivně jednat se všemi účastníky.
- Zná a umí řídit širokou škálu různých zájmových aktivit přiměřených věku účastníků.
- Má organizační schopnosti, umí navozovat a motivovat široké spektrum rekreačních a zájmových činností.

7.2 Materiální podmínky

Školní družina využívá ke své činnosti tři herny, které odpovídají svým

vybavením a uspořádáním potřebám dětí mladšího školního věku. Herny umožňují žákům jak soukromí, tak i činnost ve skupinkách, dávají příležitost k odpočinku. Dále ŠD využívá i přilehlou chodbu v přízemí. Podle možností může také využívat cvičnou kuchyňku, tělocvičnu a sportovní halu.

Jednotlivé herny jsou vybaveny odpovídajícím nábytkem. Děti zde mají k dispozici veškeré potřebné pomůcky, stavebnice, stolní hry. Pro rozvoj čtenářských dovedností a pěstování čtenářských návyků máme k dispozici dětské časopisy a knihy. Děti mohou využívat i školní knihovnu. V hernách jsou také k dispozici televizory, DVD a CD přehrávače, počítače a interaktivní tabule.

Pro tělovýchovné a sportovní aktivity využíváme tělocvičnu, sportovní halu a městské Duhové hřiště, které je vybaveno pískovištěm, prolézačkami a horolezeckou stěnou. Ve ŠD máme k dispozici sportovní náčiní – míče, švihadla atd. Ostatní sportovní náčiní máme vždy k dispozici v tělocvičně školy. K vycházkám s dětmi využíváme nejbližší okolí školy. Prostory školní družiny i přilehlou chodbu, se snažíme zpříjemňovat mobilní výzdobou, která je výsledkem tvořivosti dětí. Výzdoba je obměňována a sleduje tvořivost dětí v různých oblastech.

Pedagogičtí pracovníci sledují další možnosti doplňování a zlepšování materiálních podmínek, zejména co se týká vybavení prostor ŠD odpovídajícím nábytkem, aby plánované činnosti bylo možné úspěšně realizovat a aby prostředí a vybavení přitahovalo žáky svou atraktivností.

7.3 Ekonomické podmínky

Ředitelka školy stanovila ve vnitřním řádu pro jednotlivé formy zájmového vzdělávání podle § 2 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání způsob evidence účastníků takto:

- a) činnost školní družiny řídí zástupkyně ředitele školy,
- b) ředitelka školy rozhoduje o přijetí do školní družiny na základě písemné žádosti rodičů/zákonných zástupců žáka,
- c) vyhotoví rozhodnutí o přijetí/nepřijetí žáka do školní družiny pro daný školní rok, ve kterém jsou uvedeny všechny podrobnosti o způsobu docházky do družiny,
- d) veškeré informace o činnosti školní družiny jsou vedeny v elektronickém školním systému, zde probíhá i omlouvání žáků a další vzájemná komunikace ze strany zákonných zástupců i školy ovlivňující docházku žáka do školní družiny,
- e) výše úplaty a způsob úhrady je stanoven směrnicí, f) žáka je možné písemně

přihlásit a elektronicky odhlásit kdykoliv v průběhu školního roku, rozhoduje se podle kapacitních možností školní družiny,

g) pokud za dítě není uhrazena úplata dva měsíce za sebou, může ředitelka školy rozhodnout o vyloučení žáka ze školní družiny,

h) činností družiny se mohou zúčastňovat za úplatu i žáci nezařazení do pravidelné denní docházky, pokud se této činnosti neúčastní plný počet žáků zařazených do družiny stanovený pro oddělení. Účast povoluje zástupkyně ředitelky.

7.4 Organizační podmínky

Ve školní družině je dbáno na optimální režim života školy v souladu s věkovými potřebami žáků a jejich bezpečností (režim odpočinku, pohybový režim, stravovací a pitný režim, dodržování hygieny, zájmová činnost atd.).

- a) Provozní doba je ráno od 6:00 do 7:10 hod., odpoledne od 11:10 do 16:00 hod. (nebo jinak dle momentální situace vzhledem k požadavkům zákonných zástupců v daném školním roce).
- b) Účastníci ranní družiny zazvoní u vchodových dveří do budovy B3 na příslušný zvonek ŠD, kde si je vychovatelka nebo správní zaměstnanec převezme. Po převlečení v šatně samostatně přicházejí do ranní družiny. V 7:10 hod. účastníci samostatně odchází do tříd, kde zodpovědnost za ně přebírá dozorující učitel.
- c) Po skončení vyučování v 11:10 hod. nebo ve 12:05 hod. si účastníky školní družiny přebírají vychovatelky jednotlivých oddělení družiny a přecházejí s nimi do svých učeben družiny a podle stanoveného rozpisu odcházejí na oběd. Účastníci jsou poučeni o bezpečnosti, dodržování hygienických návyků a vhodném chování ve školní jídelně.
- d) Do 13:00 hod. probíhají v družině sebeobslužné činnosti, oběd, volné hry dětí, pohybové aktivity v blízkém okolí školy.
- e) Od 13:00 – 14:00 hod. (nebo i jinak) probíhá výchovná řízená činnost (pracovní, výtvarná, hudební přírodovědná, sportovní) podle ŠVP pro ŠD.
- f) Od 14:00 – 15:00 hod. (nebo i jinak) se v případě vhodného počasí uskuteční vycházka, pobyt v přírodě, sportovní vyžití na hřišti. Účastníci mají možnost se na pobyt venku převléknout do vhodného oblečení. V případě nepříznivého počasí pokračuje výchovná řízená činnost nebo relaxace.
- g) Od 15:00 do 16:00 hod. se realizují volné hry, popř. individuální příprava na

vyučování.

h) Pokud dítě opustí školní družinu, v tento den je návrat zpět možný pouze se souhlasným stanoviskem ŘŠ nebo ZŘ, a to v odůvodněných případech.

7.5 Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

Pro činnost ve školní družině platí stejná ustanovení o bezpečnosti a ochraně zdraví jako ve školním řádu. Pokud školní družina pro svoji činnost využívá odborné učebny a tělocvičnu, řídí se příslušnými pravidly těchto učeben. Žáci přihlášení do ŠD jsou poučeni o bezpečnosti a záznam o tomto poučení je uveden v třídních knihách.

Školní družina se v rámci svých možností snaží respektovat vhodnou strukturu pracovního a odpočinkového režimu žáků s dostatkem relaxace a aktivního pohybu. Snažíme se žáky chránit před úrazy, o dostupnost prostředků první pomoci, praktickou dovednost vychovatelek poskytovat první pomoc.

Všichni žáci se chovají při pobytu ve škole i mimo školu v rámci činností ve školní družině tak, aby neohrozili zdraví a majetek svůj ani jiných osob. Žákům není v době mimo vyučování a pobytu ve školní družině povoleno zdržovat se v prostorách školy, pokud nad nimi není vykonáván dozor způsobilou osobou. Každý úraz, poranění či nehodu, k níž dojde během pobytu žáků ve školní budově nebo mimo budovu při akci pořádané školní družinou, žáci ihned ohlásí nejbližšímu zaměstnanci školy. Vychovatelky školní družiny provedou prokazatelné poučení žáků v první hodině školního roku a dodatečné poučení žáků, kteří při první hodině chyběli, provedou o tom písemný záznam ve školním systému. Škola odpovídá za žáky v době dané rozvrhem činnosti družiny.

Všichni zaměstnanci školy jsou při výchově a vzdělávání a během souvisejícího provozu školní družiny povinni přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování, poskytovat jim nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.

Zaměstnanci školy dodržují předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a protipožární předpisy. Pokud zjistí závady a nedostatky ohrožující zdraví a bezpečnost osob nebo jiné závady technického rázu nebo nedostatečné zajištění budovy je jejich povinností informovat o těchto skutečnostech nadřízeného a v rámci svých schopností a možností zabránit vzniku škody.

Sledují zdravotní stav žáků a v případě náhlého onemocnění žáka informují bez zbytečných průtahů vedení školy a rodiče dotyčného žáka. Nemocný žák může být odeslán k případnému lékařskému vyšetření či ošetření jen v doprovodu dospělé osoby.

Při úrazu poskytnou žákovi nebo jiné osobě první pomoc, zajistí ošetření žáka lékařem. Úraz ihned hlásí vedení školy a vyplní záznam do knihy úrazů, případně vyplní předepsané formuláře. Ošetření a vyplnění záznamů zajišťuje ten pracovník, který byl jeho svědkem nebo který se o něm dověděl první.

Evidence úrazů ve školní družině je vedena ve společné Knize úrazů (sborovna školy).

Další podrobnosti jsou ve směrnících:

- SM Školní řád
- SM Školní výlety a exkurze
- SM Primární prevence sociálně patologických jevů
- SM Bezpečnost a ochrana zdraví dětí, žáků a mládeže
- SM Poplatky ŠD, ŠK